

**GWRANDAWIADAU
O BELL**

CANLLAW I DYSTION

Tachwedd 2020

Mae'r canllaw hwn yn eich cyflwyno i wrandawiadau o bell a sut rydym yn eu rhedeg. Darllenwch ef yn ofalus cyn eich gwrandawriad o bell cyntaf.

1. Eich rôl fel tyst

Mae tystion yn hanfodol i reoleiddio'r proffesiwn. Rydych yn darparu'r dystiolaeth sy'n caniatáu i wrandawiadau addasrwydd i ymarfer gael eu datrys yn deg, a bydd yr arweiniad hwn yn eich helpu i roi'r dystiolaeth orau bosibl.

Mae'n hanfodol eich bod yn dilyn rhai gofynion gweithdrefnol, sydd wedi'u cynllunio i sicrhau bod gwrandawiadau'n cael eu cynnal yn deg. Fel tyst:

1. **Peidiwch byth** â thrafod eich tystiolaeth gydag **unrhyw un** mewn unrhyw fodd cyn y gwrandawriad, neu yn ystod egwyliau. Dim ond ar ôl i'r Pwyllgor eich hesgusodi ar ôl i chi orffen rhoi tystiolaeth y cewch drafod eich tystiolaeth, a hyd yn oed wedyn, ni chewch siarad am yr achos â thystion nad ydynt wedi rhoi eu tystiolaeth eto.
2. **Peidiwch byth** â gwneud eich ymchwil eich hun i unrhyw ran o'r achos yr ydych yn rhoi tystiolaeth ynddo.
3. **Peidiwch byth** ag ymgynghori â dogfennau neu wefannau yn ystod y gwrandawriad. Yr unig eithriad yw os yw parti, eu cynrychiolydd cyfreithiol, neu'r Pwyllgor wedi gofyn yn benodol ichi edrych ar ddogfen neu wefan benodol.
4. **Peidiwch byth** â ffilmio, recordio sain, tynnu lluniau na thynnu sgrin o unrhyw ran o'r gwrandawriad.
5. **Peidiwch byth** â rhannu gwybodaeth am y gwrandawriad ar **unrhyw** lwyfan cyfryngau cymdeithasol (gan gynnwys Twitter, Facebook a LinkedIn), hyd yn oed ar ôl i chi gael eich hesgusodi, tan ar ôl i'r gwrandawriad ddod i ben.
6. **Peidiwch byth** â siarad â'r wasg am yr achos cyn iddo ddod i ben. Hyd yn oed ar ôl i'r gwrandawriad ddod i ben, dylech ystyried cael cyngor gan y GOC neu'ch corff proffesiynol neu gynrychioliadol cyn siarad â'r wasg am yr achos.
7. **Peidiwch byth** â rhoi tystiolaeth o fan lle mae rhywun arall yn bresennol, neu'n gallu eich clywed, oni bai bod gennych ganiatâd ymlaen llaw gan y GOC neu'r Pwyllgor.

Ni fydd neb yn monitro eich cydymffurfiaeth â'r gofynion hyn yn weithredol. Bydd ymddiried ynoch chi i'w dilyn naill ai fel mater o egwyddor, neu os ydych yn gofrestrai, fel rhan o'ch dyletswyddau proffesiynol. Os daw i'r amlwg eich bod wedi torri gofyniad, yna efallai y bydd eich tystiolaeth yn cael ei eithrio o'r achos, a gallech fod yn destun camau disgyblu.

Rydym yn deall y gall camgymeriadau ddigwydd, er enghraifft gallai rhywun ddod atoch a dweud rhywbeth wrthyhych am yr achos. Os bydd hyn yn digwydd, yna rhaid i chi hysbysu'r Pwyllgor neu'r Swyddog Gwrandawiadau ar unwaith. Bydd y Pwyllgor wedyn yn y sefyllfa orau bosibl i fynd i'r afael â'r mater a chynnal tegwch y gwrandawriad. Ni chewch eich beirniadu am dorri amodau ar ddamwain ar yr amod eich bod yn rhoi gwybod i ni cyn gynted â phosibl.

Efallai y gofynnir i chi gadarnhau eich bod yn deall y gofynion uchod, ac y byddwch yn eu dilyn.

2. Cyflwyniad

2.1. Beth yw gwrandawriad o bell?

Mae gwrandawriad o bell yn un lle cynhelir y gwrandawriad cyfan trwy gyswllt fideo/sain;

2.2. Beth yw gwrandawriad hybrid?

Mae gwrandawriad hybrid yn un lle mae un neu fwy o bartïon y gwrandawriad yn bresennol yn gorfforol yn lleoliad y gwrandawriad am un neu fwy o ddiwrnodau'r gwrandawriad gyda'r gweddill yn mynychu o bell;

2.3. Beth yw gwrandawriad corfforol?

Mae gwrandawriad corfforol yn un lle mae'r holl wrandawriad yn digwydd mewn lleoliad ffisegol.

2.4. Sut byddaf yn cymryd rhan?

Fel tyst o bell bydd angen cyfrifiadur, llechen, ffôn clyfar neu ddyfais arall arnoch a chysylltiad rhyngwyd diogel i gymryd rhan trwy fideo-gynadledda. Byddwn yn gofyn i chi ddefnyddio Microsoft Teams: mae'r rhaglen hon yn caniatáu ichi weld a chlywed cyfranogwyr eraill ac yn caniatáu iddynt eich gweld a'ch clywed. Gallwch ddod o hyd i ragor o wybodaeth am Microsoft Teams yn ein dogfen 'Canllaw i Microsoft Teams', y gallwn ei hanfon atoch ar gais.

Bydd angen ffôn arnoch i gymryd rhan mewn cynhadledd ffôn: dim ond cyfranogwyr eraill fydd yn gallu eich clywed a chael eu clywed ganddoch.

Yn y ddau achos, bydd y Swyddog Gwrandawriadau yn rhoi gwybod i chi sut a phryd i ymuno.

2.5. Galwad Brawf

Bydd y Swyddog Gwrandawriadau yn eich gwahodd i alwad brawf er mwyn profi'r cyfleusterau cynhadledd fideo a/neu ffôn a mynd i'r afael ag unrhyw faterion cyn y gwrandawriad.

Bydd y Swyddog Gwrandawriadau yn esbonio'r hyn y dylech ei ddisgwyl yn y gwrandawriad ac yn ateb unrhyw gwestiynau gweithdrefnol a allai fod gennych.

Gall y person a ofynnodd i chi roi tystiolaeth, neu ei gynrychiolydd, hefyd gysylltu â chi ar wahân ynghylch galwad brawf i gyflwyno eu hunain i chi.

3. Y gwrandawriad o bell

3.1. Cyn y gwrandawriad o bell

Gall rhoi tystiolaeth ymddangos yn frawychus ond mae ffyrdd y gallwch baratoi eich hun.

- Sicrhewch fod gennych yr holl gefnogaeth sydd ei angen arnoch:
 - Siaradwch â'r person a ofynnodd i chi roi tystiolaeth a thrafodwch yn fanwl a fydd angen cymorth ychwanegol neu addasiadau rhesymol arnoch wrth roi tystiolaeth
 - Trefnwch alwad brawf gyda'r Swyddog Gwrandawriadau os na chysylltwyd â chi ynglŷn â hyn (gweler yr adran flaenorol)

- Ystyriwch drefnu i siarad â ffrind, cydweithiwr neu'ch corff proffesiynol neu gynrychioliadol ar ôl i chi orffen rhoi eich tystiolaeth, os credwch y gallai fod angen cymorth o'r fath arnoch
- Gwiriwch y canlynol gyda'r person a ofynnodd i chi roi tystiolaeth:
 - Dyddiad ac amser cychwyn y gwrandawriad
 - Dogfennau y gallai fod eu hangen arnoch yn ystod y gwrandawriad
 - Trefniadau ar gyfer unrhyw gymorth ychwanegol yr ydych wedi gofyn amdano
- Sicrhewch, yn ddelfrydol y diwrnod cyn y gwrandawriad, fod gennych bopeth sydd ei angen arnoch gan gynnwys:
 - Eich datganiad tyst ac arddangosion
 - Gwydraid o ddŵr
 - Ardal breifat, lle byddwch yn rhydd rhag ymyrraeth (dywedwch wrth unrhyw un yr ydych yn byw gyda nhw, y byddwch yn rhoi tystiolaeth ac na ddylid tarfu arnoch chi)
 - Dyfais â gwefr lawn gyda chysylltiad rhyngrwyd diogel
 - Os yn bosibl, ail ddyfais ar gyfer darllen unrhyw bapurau y cewch eich cyfeirio atynt yn y gwrandawriad (tra byddwch yn ymuno â'r gwrandawriad o ddyfais arall)
 - Clustffonau gyda meicroffon. Gall hyd yn oed glustffonau ffonau clyfar wneud y sain yn llawer cliriach

3.2. Microsoft Teams

Bydd y Swyddog Gwrandawiadau yn anfon gwahoddiad atoch drwy e-bost gyda manylion ar sut i gael mynediad at y gwrandawriad trwy Microsoft Teams.

Rydym yn argymhell eich bod yn lawrlwytho rhaglen Microsoft Teams i'ch dyfais yn hytrach na defnyddio fersiwn gwe. Gellir ei lawrlwytho i'ch ffôn, tabled neu gyfrifiadur o <https://www.microsoft.com/en-gb/microsoft-365/microsoft-teams/download-app>

Efallai y byddwn yn gofyn i chi roi tystiolaeth dros y ffôn os oes anawsterau technegol.

3.3. Ymuno â'r gwrandawriad

Y Swyddog Gwrandawiadau fydd yn cydlynu'r gwrandawriad ac ef/hi fydd eich pwynt cyswllt cyntaf yn ystod y gwrandawriad. Byddant yn cysylltu â chi dros y ffôn a/neu e-bost, felly dylai fod gennych fynediad at eich ffôn ac e-bost drwy gydol y gwrandawriad.

Anfonir y cyfarwyddiadau ymuno atoch ychydig cyn y disgwylir i chi roi eich tystiolaeth. Pan ddaw eich tro i roi tystiolaeth, bydd y Swyddog Gwrandawiadau yn gofyn i chi ymuno â'r gwrandawriad o bell. Byddwch yn barod i ymuno ar fyr rybudd yn ystod y ffenestr amser a roddwyd i chi.

Ar ôl mynd i mewn i'r gwrandawriad o bell, gofynnir i chi aros mewn cyntedd o bell. Pan fydd y Pwyllgor yn barod i glywed eich tystiolaeth, bydd y Swyddog Gwrandawiadau yn eich derbyn i ystafell y gwrandawriad o bell.

Ar ôl cael eich derbyn i ystafell y gwrandawriad, efallai y gwelwch hyd at naw o bobl ar y sgrin. Bydd y rhain yn cynnwys hyd at bum aelod o'r Pwyllgor, cynghorydd cyfreithiol y Pwyllgor, cynrychiolwyr cyfreithiol y ddwy ochr, a'r cofrestrai. Bydd hefyd adysgrifwr, ac efallai y bydd aelodau o'r cyhoedd neu'r wasg yn bresennol, ond ni fydd y rhain yn cael eu gweld na'u clywed. Os yw'r cyhoedd neu'r wasg yn bresennol, bydd Cadeirydd y Pwyllgor yn eich hysbysu o hyn cyn i chi roi tystiolaeth.

Bydd eich presenoldeb yn cael ei gadarnhau ar fynediad, a bydd y Cadeirydd yn cyflwyno pawb sy'n bresennol yn y gwrandawriad.

Bydd y Swyddog Gwrandawiadau yn gofyn i chi dyngu llw neu roi cadarnhad.

- **Llw**

Mae llw yn addewid llafar i ddweud y gwir a wneir wrth ddal llyfr sanctaidd fel y Beibl, Qu'ran neu'r Torah. Bydd angen i chi gael y llyfr sanctaidd perthnasol gyda chi os dymunwch dyngu llw.

- **Cadarnhad**

Datganiad llafar, difrifol a ffurfiol i ddweud y gwir yw cadarnhad. Mae cadarnhad yn cael yr un effaith â llw ond nid yw'n defnyddio llyfr sanctaidd. Gallwch chi wneud cadarnhad os nad oes gennych chi lyfr sanctaidd.

3.4. Yn ystod eich tystiolaeth

Gofynnir i chi gadarnhau pwy ydych ar gyfer y trawsgrifiad.

Yn gyntaf bydd y parti a ofynnodd eich presenoldeb yn gofyn cwestiynau i chi, ac yna efallai y cewch eich holi gan y parti arall neu gan eu cynrychiolydd. Yn olaf, efallai y bydd gan y Pwyllgor a chynghorydd cyfreithiol y Pwyllgor gwestiynau i chi.

Os bydd toriad yn ystod eich tystiolaeth, byddwch yn parhau i fod dan llw, ac ni ddylech siarad ag unrhyw un am eich tystiolaeth na chynnydd y gwrandawriad yn ystod y cyfnod hwnnw. Byddwch yn cael eich gwahodd i ddod yn ôl i'r gwrandawriad pan fydd yn ailymgynnull.

- **Dylech** gymryd eich amser i ystyried y cwestiynau cyn ateb.
- **Dylech** ofyn i gwestiwn gael ei ailadrodd, er enghraifft os yw'n aneglur.
- **Dylech** geisio siarad yn araf ac yn glir, fel bod pawb yn gallu eich clywed.
- **Dylech** fod yn sicr na fydd neb yn ceisio eich dal allan. Bydd y Pwyllgor yn caniatáu gofyn cwestiynau sy'n ymwneud â'ch tystiolaeth a'r achos yn unig.
- **Gallwch** ofyn i'r Cadeirydd a oes angen seibiant arnoch wrth roi tystiolaeth.
- **Rhaid i chi beidio** â chael mynediad i unrhyw ddogfen, naill ai'n gorfforol nac o bell, tra byddwch yn rhoi tystiolaeth, ac eithrio unrhyw ddogfennau y mae'r sawl

sy'n eich holi yn cyfeirio atoch. Bydd y sawl sy'n gofyn cwestiynau i chi, neu'r Pwyllgor ei hun, yn sicrhau bod gennych fynediad at y dogfennau cywir.

- **Rhaid i chi beidio** â chyfathrebu mewn unrhyw ffordd, gan gynnwys yn electronig, ag unrhyw un y tu allan i'r gwrandawriad, tra byddwch yn rhoi tystiolaeth.
- **Rhaid i chi beidio** â thrafod eich tystiolaeth na chynnydd y gwrandawriad gydag unrhyw un yn ystod egwyl, gan gynnwys egwyl dros nos, tra byddwch yn rhoi tystiolaeth. Mae'n arbennig o bwysig peidio â thrafod eich tystiolaeth neu hynt y gwrandawriad ag unrhyw gynrychiolydd cyfreithiol, y cofrestrai neu dyst arall, neu unrhyw berthynas neu ffrind sy'n eich cefnogi.

3.5. Ar ôl eich tystiolaeth

Ar ôl i chi ateb pob cwestiwn a ofynnwyd ichi, diolchir ichi am eich presenoldeb a bydd y Pwyllgor yn eich esgusodi rhag rhoi tystiolaeth bellach. Yna gallwch aros yn yr ystafell gwrandawriad o bell fel arsylwr (yn amodol ar le) neu gallwch adael, pa un bynnag sydd orau gennych.

Sylwch fod trawsgrifiadau o wrandawriadau ar gael i'r cyhoedd (oni bai bod y gwrandawriad yn cael ei gynnal yn breifat). Ni fydd eich enw yn ymddangos mewn unrhyw drawsgrifiad.

4. Awgrymiadau ynglŷn â gwrandawriadau o bell

- Dilynwch y cyfarwyddiadau a roddir gan y Swyddog Gwrandawriadau neu'r Cadeirydd. Eu rôl nhw yw sicrhau bod y gwrandawriad o bell yn rhedeg yn esmwyth i chi a phawb arall.
- Os gwelwch yn dda mudwch eich hun pan nad ydych yn ateb cwestiynau a chofiwch ddad-fudo eich hun pan fydd angen i chi siarad.
- Sicrhewch fod eich camera ar wyneb sefydlog ac wedi'i droi ymlaen, a bod eich wyneb wedi'i oleuo'n dda.
- Cofiwch mai gwrandawriad cyhoeddus yw hwn: gwisgwch yn briodol (fel petaech yn mynychu gwrandawriad yn bersonol) a byddwch yn ymwybodol y gall eraill weld unrhyw eitemau yn y cefndir.
- Os cyfeiriwch at ddogfen, rhowch rif y dudalen i helpu eraill i ddod o hyd iddi.
- Peidiwch â phoeni os bydd eich cysylltiad yn torri: bydd y Swyddog Gwrandawriadau yn gofyn i bawb oedi nes i chi ddychwelyd, a gallwch ail-ymuno gan ddefnyddio'r un ddolen.
- Os cewch chi broblemau technegol, rhowch wybod i'r Swyddog Gwrandawriadau, a byddwn yn gwneud ein gorau i ddatrys y rhain.
- Os oes angen seibiant arnoch, gofynnwch i'r Cadeirydd. Gwyddom y gall rhoi tystiolaeth fod yn flinedig, a bydd y Cadeirydd yn trefnu seibiannau ar adegau addas.
- Rhowch eich ffôn ar 'distaw' yn ystod y gwrandawriad.

5. Cefnogi tystion

Mae'r Swyddog Gwrandawiadau ar gael i'ch cefnogi drwy ateb unrhyw gwestiynau sydd gennych am sut y bydd y gwrandawriad o bell yn rhedeg, a nhw ddylai fod eich pwynt cyswllt cyntaf. Cysylltwch â'r Swyddog Gwrandawiadau os oes gennych unrhyw gwestiynau.

Disgwyliwn i'r Cadeirydd sicrhau bod pawb yn gallu cymryd rhan lawn, gan gynnwys drwy drefnu seibiannau priodol, a sicrhau amgylchedd cynhwysol a pharchus yn ystod y gwrandawriad. Rydym hefyd yn disgwyl i'r Cadeirydd reoli'r broses o holi tystion, er enghraifft drwy ymyrryd os yw cwestiwn yn amhriodol, yn annelwig, yn amherthnasol, yn gamarweiniol neu'n annheg, ac egluro unrhyw ymyriad.

Gall y Swyddog Gwrandawiadau yrru unrhyw un allan o'r gwrandawriad o bell y mae'r Pwyllgor yn ei ystyried yn aflonyddgar. Gwneir hyn dim ond os yw'n gwbl angenrheidiol.

Byddwn yn ceisio darparu unrhyw gymorth pellach y gallai fod ei angen arnoch. Os oes gennych unrhyw anghenion penodol yn ymwneud â'ch gallu i gymryd rhan lawn mewn gwrandawriad o bell, rhowch wybod i ni fel y gallwn geisio mynd i'r afael â'r rhain cyn y gwrandawriad.

5.1. Cysylltwch â ni

Gobeithiwn fod y canllaw hwn wedi ateb llawer o'ch cwestiynau. Rydym yn hapus i siarad â chi'n fanylach am fynychu gwrandawriad o bell, ond ni allwn drafod yr achos na'ch tystiolaeth.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau pellach am eich rôl fel tyst, cysylltwch â'r Swyddog Gwrandawiadau yn Hearings@optical.org.

Mae rhagor o [wybodaeth i dystion](#) am wrandawiadau'r GOC ar ein gwefan.